

Jeruzsálem. — Nagyszerű, antik Tóra-kéziratot loptak el egy damaszkuszi zsinagógából. Szarvas bőrre írt, illusztrált, 900 esztendőnél idősebb kézirat volt. Hívei esdativev erejének tartják és 4 ezer téntra értékelik. Valószínű, hogy a tolvajok Palesztinában kísérik meg az értékesítést. Tehát a Váad halumi publikálja az esetet és felhívja a zsidókat, segítsenek a visszaszerzésében. — Talat Vasti Oezil dr a neve és török állami bakteriológus. Most Jeruzsálemben tartózkodott kerek egy hónapon keresztül. A török kormány küldte ki az ankarai közegészségügyi intézet igazgatójának, Gotschlich tanárnak tanácsára. Az európai szakintézeteket már végigjárta: most a Héber Egyetem székintézetében beszélte. Megismerte, milyen injekciókat készítenek itten a kütőes tifusz ellen, hogyan kezelik ezt a szörnyű betegséget és milyen preventív intézkedéseket foganatosítanak ellene. — Pincás Ruthenberget hoztát Londonból és most az a hír járja, hogy a Váad halumi rövidesen szűkebbkörű vezetőséget kap. Mezőkönyvűbbséget, mint az a 15 tagú, amely most áll az élen. A pártárny elvét végre szögge akasztják és e személységek sulya lesz arra egyedül döntő az új vezetőség összeállításánál. — A francia események kihatnak a Jisuv iskolabálvaterára. Az Alliance Israelite Universelle-nek 60 év óta vannak iskolái Palesztinában és vagy 4500 növendékük van ezidőszert. Mi lesz velük, ha elmaradnak az Alliance szubvenciói? A közhangulat meglehetősen optimisztikus ebben a kérdésben. Az Alliance-nek házak-földek formájában annyi vagyonra van itt az országban, hogy a jövődelmükből, külön támogatások nélkül is, fenntarthatók lesznek ezek a régi intézmények. Egyik sem kényszerül arra, hogy becsukja kapuit.

New-York. — A H. Sylvér és Jonah B. Wise rabbi, az United Jewish Appeal elnökeinek nyilatkozatából kitűnik, hogy az United Jewish Appeal palesztinai programja öt pontból áll: 1. Anyagi eszközöket teremtani 9000 olyan zsidó részére, akik 1940 szeptemberig vándorolnának be Palesztinába. 2. Anyagi eszközök megteremtése azon 14 ezer zsidó részére, akik a legutóbbi hét hónap folyamán vándoroltak az országba és még nem helyezkedtek el az ország gazdasági életében. 3. A földvásárlás és mezőgazdasági települések támogatása. 4. Széleskörű tevékenység a munkanélküliség kiküszöbölésére. 5. A palesztinai gazdaság támogatása, hogy az meg tudjon felelni a háborus követelményeknek. — Az amerikai cionista szervezet 250 tagja petíciót írt alá, amelyben követelik a szervezet alapszabályainak megváltoztatását. Az érvényben lévő alapszabály szerint ugyanezen a személy csak kétszer töltheti be egymás után az amerikai cionista szervezeti elnöki tisztjét. A petícionálók kéri, hogy engedjék meg a háromszori újrválasztást. Ezzel lehetőséget akarnak nyújtani dr. Samuel Goldmannak, a jelenlegi elnöknek, hogy megtartsa eddigi tisztségét. A konferencia napirendi elírt fog ebben a kérdésben dönteni. Az alapszabály módosításához az összes delegátusok szavazatának kétharmada szükséges.

Tel-Aviv. — Nagy fejlődésnek indult Tel-Avivban a gyáripar. 1939-ben 61 új ipari üzem létesült az országban: 21 közülük-utóbbi jellegű. Végéreményben 70 olyan termelési egység gazdagodott Palesztinában, amelynek termékeiben mostanáig behozatalra szorult. Az új üzemek közül több mint 20 az élelmiszeripar területén működik. Így halkonzervgyártással, narancs-ecet készíttéssel, konzervgyártással, különböző édességek előállításával foglalkozik. Egy másik gyári csoport, szintén mintegy 20 üzem, a textil és a ruházati ipar körébe tartozik. Az üzem létesítők között számos közép- és kelet-európai bevándorló van. Az új üzemekben 800 munkáskezet foglalkoztatnak. Mindeme üzemek többsége Tel-Avivban, vagy közvetlen környékén működik.

Ha most nem, mikor?...

— Ha én nem magamért, ki értem és ha most nem, mikor?! — így tanítják az atyák bölcs mondásai. Tanulság: ha mi magunk zsidók hagyjuk cserben sajtónkat, akkor vajjon ki fogja exponálni magat értünk és ha most nem segítenek lapunkon, — mikor? Mikor? Most még itt vagyunk, dolgozunk, harcolunk a zsidó jelenért és a jobb jövőért. De ki veszi majd lelkiismeretére, hogy a bátorhangú, lelkes és harcos zsidó lapot, a „Népünk”-et kicsinyes, garasos szempontok miatt hagyják cserben némelek azzal, hogy nem küldötték be előfizetési díjait, amelyért már megszolgáltunk. Nem előre kérjük az előfizetést, hanem utólag! A hátralékosokhoz szólunk, azokat kérjük a jelen komoly körülményei között: ne hallgasson kiélő szavunk visszhang nélkül a pusztában. Ne legyen pusztaság a zsidó szív, amelyhez szólunk és a zsidó erszény, száraz, amely oly nehezen nyílik. Elég sivár amugy is az élet, miért teremtsünk közönyünkkel mi magunk is termelékenységét oda, ahol élelnek kellene virulnia. Vedd elő zsidó testvér a póstaulványt! — légy helyetünk prózai — és küldd el a nekünk járó összeget. Ezt nemcsak mi várjuk el joggal tőled, hanem az a zsidó közösség is, melynek szószóloí és bátor hirdetői vagyunk!

LAPUNK EVI ELŐFIZETÉSI ÁRAI BELFÖLDÖN:

Vállalatok, hitközségek, intézmények, kávéházak, klubok és vendéglők 1000 lei	
Erdélyben	400 lei
Az ókirályságban	500 lei

KÜLFÖLDÖN:

Jugoszláviában	200 dinár
Magyarországon	25 pengő
Amerikában és a többi tengerentúli államokban	8 dollár

Sírkövetés. Néhai Porqesz Antal volt cehul-silvaneii kereskedő sírkövet augusztus hó 4-én avatják fel a nagyváradi Rulikovszky-utó ortodox temetőben délelőt 10 órakor. A kegyeletes ünnepségre ezuton hívja meg rokonoikat, ismerőseiket a család.

A palesztinai lapok is kisebb terjedelemben jelennek meg. (Jeruzsálem.) A palesztinai nagy napilapok: a Hádrec, a Dávár és a Hábóker, reggelenként összevissza négy oldal jelennek meg egy hét óta. Korábban 6, a háboru előtt 8 oldal volt a terjedelmük. Most csak péntekenként, vagy amikor közgazdasági vagy más melléklet adnak, érik el ezt az oldalzámot. Az ok: az előállítási költségek megnövekedése. A tartalom azonban nem lett szegényebb: a cikkanyag a régi. És ezt úgy érik el, hogy itt-ott kisebb betűket használnak. A héber egyébként is erősen tömör nyelv és nyomtatásban félszónyi helyet foglal el, mint a latinbetűket használó nyelvek. Mert — közismert — csak mássalhangzókat alkalmaznak, a magánhangzókat az olvasó kell hogy hozzáadja. Az estilapok terjedelme a régi maradt — az u. n. nagylapok mindegyikének estilapja is van — és a kelendőségük erősen megnövekedett, amióta megnőtt az emberek érdeklődése az események iránt. Jó üzleteket csinálnak.

BUN DE IMPRIMAT.
„GRAFICA”, ORADEA

5 - U - M - O - R

AMIKOR Ő ESZIK...
Ul a falusi zsidó a városi vendéglő asztalánál és eszik. Gyurja istenigazában magába az ételt. Meglátja egy ismerőse és kérdőzködni kezd nála a falubeliekről:
— Hogy van a Jóska?
A falusi zsidó felszálal felet:
— Meghalt!
— És rendületlenül tal tovább.
— És a felesége? — Hirtelje a másik.
— Meghalt! — hangzik a felelet.
— A gyermeked?...
— Azok is meghaltak!
Az ismerős elképed:
— Mi történt az Istenszerelmére?! Járvány pusztított nálatok?
A falusi bekebelezi az utolsó kanalat és nyugodtan felel:
— Fenélt! De amikor én eszem, az egész világ meghalt számomra!
AZ AFIKOMON.
Elhívják a beteg öregemberhez az orvost. Megvizsgálja és egyre csóválja a fejét:
— Sok afikomont evett, — ez a haj.
— Afikomont? — Iamáskodnak a rokonok. Hízen nincs pénzach!
— Am az orvos nem hagyja magát:
— Mégis az a haj, hogy sok afikomont evett. Már vagy nyolcvanszor evett afikomont! És ez olyan súlyos betegség, hogy nem tudok orvoságot rája!
CSAK TÖRELEM!
A gazdag ember megbetegedett. Hjedében minjont trombitált össze, hogy szoltározzanak az egészségéért. Jött tiz szegény ember és futja a szoltárokat nagykeservesen. Dolguk végeztével várták a kegyes adományt. Nagyot néztek, amikor rangyos pár piculával szurták ki a szemüket. Az egyik még ifju koldus felmordult:
— Dicsőség! Felveti a pénz és piculákat osztogat!
A minján vénye azonban leintette:
— Csak türelem! Csigavér! Ha Isten megsegít henninket és elpatkol, alkora bankókat kapunk a temetés után, mint a kalapom!

MIT CSINÁLSZ TE?
A brizski Rabbi Josse Beer megkérte egy volt tanítványa, aki szép vagyonra tett szert és tekintélyes ember lett. A rabbi maga mellé ültette:
— Mit csinálsz? — kérdezte nyájasan.
— Hála Istennek, — felelt a tanítvány — egészségem vagyok és van szép megélhetésem.
Pár perc múlva beszélgetés közben újra kérdezte a rabbi:
— Mit csinálsz?
— Hála Istennek — felelt újabb a tanítvány — jó egészségben vagyok és némi vagyonom is van már.
Mégint elmuld pár perc. R. Josse Beer megint csak kérte tanítványát:
— Mit csinálsz?
— Nem értem — csudálkodik a tanítvány — már harmadszor kérde a Rabbi tőlem, hogy mit csinálók, pedig már mondtam, hogy Isten megáldott egészséggel, bőséggelel.
— Te nem feleltél a kérdésre — szólt szelíten Rabbi Josse Beer. — Én azt kérdeztem tőled, hogy mit csinálsz és te beszélte egészségéről, vagyonról. Ezt azonban Isten csinálja és én tudni szeretném, mit csinálsz te? Foglalkozol-e tőrával? Adsz-e szegényeknek? Gyakorolsz-e jóétkönyvságot? Csinálsz-e azt, amit zsidóknak tennie kell?

MIG A GYERTYA ÉG.
R. Jiszroel Szalant bement egy cipészhez megjavíttatni a cipőjét. Este volt és a cipész egy gyertya fényénél dolgozott, amely már kilobbanni készült.
— Kár, — mondotta R. Jiszroel — hogy már nem lesz elég ideje a javításra.
— Mig a gyertya ég, ki lehet javítani.
— Milyen mélyek ezek a szavak — mondotta R. Jiszroel és halkán ismételtette magában a feddés hangján. „Mig a gyertya ég, lehet javítani”... Mig a lélek lobog...

NÉPÜNK

Főszerkesztő: **Wasserstrom Sándor** ORADEA Felelős szerkesztő: **Leitner Zoltán**

ÉCHO...

Az Ab-hónapi nagy böjt előtti napon földre ül a vallásos zsidó és hamuval sózott tojást kóstol, mint amikor hoztatartozójt gyászolja s valóban gyászol „valakit”, akieit hiába zokogja siráimait kétezer év óta: Népi boldogságot és önállóságát siratja, a saját rög birótlóságának boldogságát jajongja, az üldözöttség keservét sóhajta és mind kevesebb az ember, aki a szenvedések és sóhajok hangjára megindulástog mutatna.

Fizikailag és lelkileg tévelyeg a zsidó nép kétezer év óta és ezt a tétovázást, ezt a kábult összevisszaságot soha nem érezte úgy, mint éppen napjainkban. Hol van a tizenhatmillió nép? A lelki és testi szenvedések útját járja. Hallunk hangokat, amelyek azt mondják, hogy chot most a zsidóság 25 százaléka lakik, a szovjetköztársaságban, ott „jól élnek”. Elismertjük hogy testi szabadságuk meg van és senki sem alázza meg őket zsidóságuk miatt. De a zsidó templomok megszűnnek, a zsidó tanházakban nincsen többé sem tanító, sem tanítvány, a vallás és a zsidó élet lényege lassankint megszűnik. A „felvilágosodottak” közülük azt hirdetik, hogy nem baj, a fő az emberi szabadság. Igaz, jó ielemel! fövel járni, de amikor kivész a tradíció és vegyes házasságok révén a zsidó lényeg mindjobbban eltűnik, akkor jaj az ember szíve. Különösen akkor, amikor úgy érzi, hogy ezt az áldozatot senkinek sem kell meghozni, — csak a zsidónak. Elvégre a többi népek, még a tanács-köztársaság területén is szabadon építhetik ki népiségüket, sőt nacionalisták is lehetnek, de a zsidóra külön „törvény” vonatkozik, hogy tünjön el a föld színéről, mint sajátosság a maga kulturájával és évezredek tradícióival. Azoknak mondjuk, akik boldogok abban a tévhíthben, mert úgy gondolják, hogy Moszkvában és Kiewben, Vilnában és Kisenevben, mint gyári munkás vagy hasonló megkapja a maga napi enniivalóját. De odhat ez tartalmat az emberi életnek? A „boldogság” litkának minden zárja feltöretlett ezzel a gesztussal, amely minden általunk is joga? A legfőbb boldogság-e jog a jóllakáshoz és iquonáshoz? Nem hinnénk, hogy ez lehet a legfőbb emberi jó.

Még ha az az örom is járul elhez, hogy nincsenek látszatra kivételezettek, hiszen a primitív életörömök minden embernek egyformán rendelkezésére állanak. De ha ő akar hozzájutni, akkor zsidó mivoltát kell odadobnia egy marék kásáért. Ez nem lehet az emberi legfőbb jó... főképen nem a zsidó legfőbb jó...

Viszont odadt a tenqerentul a pénz molochja kívánja áldozatul a zsidó lényegét. Az amerikai zsidóság annyira hajszolja a pénzt, annyira minden a pénz és a meggazdagodás vágya, annyira ellőtt minden embert, hogy nem érnek rá a zsidó

vallással és lényeggel törődni. Maradt ugyan néhány külsőség, maradt a zsidó szívnek néhány megnyilatkozása, a jótékonykodás, de több semmi. Ott is naponta vesztli pozíciójából a zsidóság, ott is lassankint kimulása van itélve a zsidó lényeg.

Ez a két nagy zsidóság, amely a Pénz és Munka oltárán kell áldozzák lényegüket, a zsidóságnak tekintélyes hányadát teszik. Marad az európai zsidóság többi része, az a néhány millió, amely az „életterbe” került és ott öröklök most egy ita-zeológiai áldozataként. Európában lassankint megszűnik a pénz után loholó zsidó, mert azt vagy gyorsan elveszik tőle azon a címen, hogy — zsidónak nem kell pénz és nincs is joga ahöz, hogy pénze legyen. De meg azt az elégtételt sem adják meg neki, hogy legalább felemelt fölvel járhasson embertársai között. Viszont vallása szabad gyakorlatától is eltűnik, templomai is romokban hevernek egy-egy országban, sőt még azt sem engedik meg nekik, hogy a vallásos meneküljenek a keserves órákban.

Nagyjából ez a keresztmetszete a mai zsidóságnak. Soha még olyan nyomorúságos helyzetben nem élt a zsidóság, mint napjainkban. Mintha minden összeesküdött volna ellenük. Tiz esztendeje annak, hogy a sors úgy intézi a zsidó jelent és jövőt, hogy semmi se sikerül! Sehol egy kis reménysugár, még az a bizonyos „betochen”-i, hogy bizzon a jövőben, amikor várja a segítséget, még azt is elveszik tőle.

Elveszik pénzét, hitét, vallását, elveszik a jövő generációt, amely nem tanulhat, elveszik az öregek nyugalmát és a meg nem született zsidó gyermekek tizezei jelzik, hogy nem csupán a zsidó jelen pusztul, nem egyedül a mull, hanem a jövő is...

Valóban felülhetünk ezekben a szomorú napokban a földre és boldogság napja lesz...

Egész népi sorsunkat, a zsidó mártírok tizezeit gyászoljuk, azokat, akik meghaltak... meghaltak egyedül és kizárólag azért, mert zsidóknak születtek. A gyűlölet langja tombol az egész világon és a „tisztító tűz” első és legnagyobb áldozatai mégis csak mi vagyunk. Mi, akiknek évezredekkel ezelőtt elpusztult népi állama ma is tizes parázsoként églet bennünk. Kérdjük: miért lehet minden nép boldog, minden népek van saját földje és országa, — csak mi vagyunk a világ kiverit kutyái és üldözöttjei? Amikor pedig egy azylmot akarunk építeni ott, azon a földön, ahol Tilus rombolt, még az a joval is elvitatják tőlünk és nem akarják elismerni még ahöz a földhöz való jogunkat sem. Még annyi sem juthat az Isten szent ege alatt nekünk, ami minden atriakoi vad néper tőrszék is kijár?!... Az a joga, hogy a saját földjén élhessen!

Elveszik népi öntudatunkat, elveszik vagyonunkat. Elveszik vallásunkat és elrabolják a jövőben való hitünket. Mindent elvesznek tőlünk, mindent, ami az életet élelté teszi. Nem marad semmi, akárhol is élünk, s bárhoqy is viselkedünk. Mi vagyunk ennek a világnak szerencsétlen ámokutói, akik sehol sem találunk nyugalmat, míg végül kiüladtan, halálrahaszoltan össze nem rogyunk.

Écho josvo bodod... hogyan „ül” egyedül a Jeruzsálemet jelentő egész zsidó nép... Echo... hangzik szomoruan a templomokban és a mi éhkonkra nincsen seholsem visszhang. A zsidóság jankiáltása nem talál seholsem meghallgatásra. A lemondások korát éljük és ami a küzdekre mégis erőt ad, az a hit a zsidó ujfászületésben. A mi korlátozott emberi felfogásunk nem látja a kiutat, de a megváltás, ha késik is, el kell jöjjön helyzetünk végleges rendezésére. Ne higgyük, hogy népiük komor éjszakója, a viharok és a kiáltástalanság kora végleges. Egyszer majd mégis pirkadni fog és mi megmaradt örönk vegső megfeszítésével üdvözöljük majd a jelkőlo napot... ami egyuttal a zsidó boldogulás és boldogság napja lesz...

Rendelkezés az üzletek szombati kötelező nyitvatartásáról

Bucuresti. Tekintettel arra, hogy az ország területén több üzletet szombaton zárva tartanak, Slan Ghițescu munkügyi miniszter elrendelte, hogy az érvényben lévő zárórendelet értelmében az összes üzleteket szombatonként nyitva kell tartani. Ezzel kapcsolatosan közöljük, hogy min alapszik a szombati pihenés kötelező megtartásának tradíciója, melyet az összes keresztény egyházak is alapvető tételnek ismernek el. Az O-testamenteum negyedik tétele ez, amely a következőképen szól:

„Orizd meg a szombat szentségét, ahogy azt néked az Örökkévaló megparancsolta. Hat napig dolgozzál és végezd minden munkádat. De a hetedik napon nyugalom, az Örökkévaló, a te Istened tiszteletére. Ne végezz semmilyen munkát, se te, se fiad, se lányod, se szolgád, se szolgálad, se barmod, se az idegen közötted, ki kapudán belül vagyon. Mert hat napon át alkotta az Örökkévaló az eget és a földet, a tengert és mindazt, ami azokban vagyon és nyugovók a hetedik napon. azért áldotta meg az Örökkévaló a szombat napját és megszentelte azt...”

JABOTINSZKY

Amikor egy nép a legnagyobb megpróbáltatások idején él, akkor súlják legjobban a sorscsapások minden irányban. A zsidó nép olyan tragikus időkötél, hogy talán a fátumhoz tartozik az is, hogy lassankint elveszít legnagyobbat fiait. Kiváló németországi, osztrák és lengyel zsidó vezértértek dőltek ki a sorból az utóbbi években, míg most egy olyan hatalmas zsidó egyéniségnek halálhírére hozza a táviró, amelynél minden zsidónak megdobban a szíve, aki tudja, hogy mit is jelentett a zsidó nép szempontjából: Wladimir Jabotinszky.

Az ordélyi zsidóság — s ez nem akar kéntől megjegyzés lenni — nem tudta ki-csoda Jabotinszky. Iskolázott és a zsidó élet egyéb tereimben tájékozott zsidók is úgy fogják fel Jabotinszky munkáját és céljait, hogy „pártitűt”, aki délbabokat kerget és nem a realitások utját járja. Holott most, amikor tragikus hirtelen halálával kapcsolatosan irunk róla fájó sorokat, meg kell állapít-suk ismét, hogy korunk legnagyobb és legmosszebbiből egyénisége volt, akinek szeméi előtt a messzi jövő lebegt és aki az ok és okozatok, összefüggések és távlatok olyan dimenzióit kapcsolta össze, amit kortársai közül egyik sem tudott.

Amikor halálhíre lecsapott reánk, megdobbant szívünk, s éreztük, hogy olyan veszteség érte a zsidóságot, melynek nagyságát a kortársak még felmérni sem tudják. Jabotinszky az egyetlen nagy cionista vezértér, aki előre látta és mindenkor kihangsúlyozta, hogy a zsidóság nagyon vicinális perspektívából nézi az országépítést és ezemlyi irásában megmutatta azt a nyilegyenes utat, amelyen haladni kellene. Ő volt az, aki hosszú éveken át a világ minden részében hallatta szavát, amely szerint az angolokkal való szoros együttműködés és akarataiban való megnyugvás nem jelenik a célok megvalósítását.

Ha a Jabotinszky meglátásának legpregnansabb kitételét akarnék megformulálni, akkor azt kell mondjuk, hogy szinte a zsidóknak előbb önmagukkal kell tisztában lenni, hogy mennyire akarják a népi regenerációt és csak önmaguk tudnak megszabni Palesztina felépítésének tempóját és metódusait. S hogy ez mennyire így van, arra legjellemzőbb, hogy amikor kiadta a jelszót, hogy dacolva az angol certifikát rendszerrel, illegális bevándorlással is szívesen kell a zsidó telepítést, ennek az egy jelszónak közzékelni ma Palesztina, hogy százezerek több zsidója van, mint amennyi az angolok nézőpontján szerint ott lehetne.

Évekkel előbb jósolta meg mindenkor az eseményeket és nem csupán az iránta érzett hódolat mondatja velünk, hogy prófétai meglátások voltak benne és szavai — bár nekünk tragédia — kiértelmezés pontosságával valósultak meg. Előre megmondta, — amikor 1938 októberében itt járt Erdélyben és a „Népünk”-ben írott cikkében meg is írta, — hogy a

keleuturópai zsidóságra retentív sors vár és csak milliók kivándorlásával lehetne a kérdést enyhíteni. Felhőrdült a zsidó világ, amikor a lengyel zsidóságnak, meg a többi európai zsidóknak országának az önevakulását ajánlotta, s ma szomorú szívvel állapíthatjuk meg, hogy milyen csodálatos elégtétel lett volna számára, ha erre az utra tér a zsidóság. De — saj-

nos — senki nem látta úgy előre az eseményeket, mint Ő: Wladimir Jabotinszky.

Amikor itt járt közöttünk, — többek között lapunk főszerkesztőjének interjújában is benne volt — már nagyon fáradtnak látszott. Az a szív, amely tízenhat millió zsidóért dobogott, nem bírta ki, hogy éppen szemével lássa azt az irizáló tragédiát, amely utólré a keleuturópai zsidóságot. Híába mondták majd az orvosok, hogy szívét milyen átkok érte, mi tudjuk, hogy erre a szívbeulásra nincsen meghatározás a legjobb orvosi könyvben sem. A „zsidó szív” ölte meg őt 60 éves korában, távol attól a rögtől, amelynek életét szentelte. Távol attól a szent földtől, ahonnan elűzték az angolok; mert talán nagyon szerette, mert nagyon kívánta, mert nagyon is rajongott érte.

Jabotinszky korunk legnagyobbjai közül való volt. Kortársi szemmel talán sokan nem is tudják felmérni glóriás nagyságát. De késői korok tudósai kellőképpen fogják értékelni azt az egyéniséget, aki hallatlanul jobban látta a történelmi adottságokat, mint bármelyik kortársa. A zsidó reneszansz egyik rendkívül egyénisége szállott vele a sírba. Olyan vezér, akit százezrek követtek, akik azt a világ minden részében rajongtak. Mert a tömegnek gyakran vannak jó ösztönei és ő érezte, tudta, hitte, hogy híába nem „hivatalos” vezér, mégis ő az igaz, a csalhatatlan, a legkülönb, a legnagyobb szerűbb.

A hűla, a szeretet és mélységes tisztelt hangján emlékezünk róla halála idején és ha meg is állapítjuk róla, különösen Romániában, hogy akik követtek, még azok sem értették meg kellőképpen

akkor ezzel jellemeztük hányatott életének egyik letragikusabb jellegzetességét is.

E sorok írója két éven át vezetője volt Erdélyben az ucionista szervezetnek és a nagy Vezér halálának órájában mondja, hogy nem az Eszme volt az, amely visszavonulásra késztette, hanem annak interpretációja. De ez még fontosabb lesz a nagyságát, mert ebből látszik, hogy még azok sem értették meg teljesen, akik közelről közé számították magukat.

Mélységes tisztelttel, csodálatlalt és hálával hajlík meg a szeretet és megbecsülés lobogóját a nagy Vezér előtt, akinek fáradt teste bizonyára csak ideiglenesen nyugszik valamelyik amerikai temetőben és örök nyugvóhelyét ott fogja megtalálni, ahova egész életén át vágyott és amely rögtökért életét szentelte és — áldozta.

Legyen emléke örökké áldott és a zsidóság számára kiszabott ut legyen az, amelyen követni fogják azok, akik életében nem értették meg! L. Z.

Wladimir Jabotinszky Odesszában 1882-ban született. Szüleinek házában nem kapott hagyományos zsidó nevelést, nem ismerle meg a chéderek és jesivák világát, mint a cionizmus többi vezéré, akik a gettók és orosz telepítési körzetek zsidó utcáiból indultak el hivatásuk betöltésére. Egészen felvilágosodott asszimiláns szüleinek házából és a délorszországi tengerparti városból Jabotinszky a szabadság és a távoli láthatárok szeretetét vitte magával, ami azután őt életének minden megnyitlatkozásában jellemezte.

Alig 19 éves, amikor az újságírás terére lépett, ahol, mint a legkiválóbb orosz publicisták egyike, hamarosan közismert lett. Ebben az időben ismerkedik meg a zsidóság nagy kérdéseivel és az orosz zsidóságot ért súlyos csapások után a nemzeti élet-akarat megnyitlatkozása, valamint a herzi cionizmus nyomában fakadó nagy reménysek az emberből zsidó életre való vágyakozás lendülte a fiatal Jabotinszky lelkét is megragadják, aki a mozgalom harc-sai közé szegődik. Megjelenik a harmadik cionista kongresszuson, ahol Herzi alakja romantikus lelkületét még jobban lenyűgözi, mint számos más kortársát, kik nem tudtak szabadulni, mint számos más kiváló kortársát. Ettől kezdve Jabotinszky ott van az összes cionista kongresszusokon, — ahol később, mint egy nagy politikai irányzat vezéré és a cionista mozgalom kétségkívül legteljesebb hatású szónokait ismerték.

Közvetlenül a világháború kitörése után Koppenhágában, ahol annakidején a központi cionista hiroda működött, Jabotinszky „Die Tribune” címen német nyelvű cionista folyóiratot ad ki, amelyben meghirdeti azt a gondolatot, hogy a zsidóknak önkéntes katonai alakulatokat kell szervezniük és a szövetségesek oldalán fel kell venniük a harcot Palesztina felszabadításáért. Ezzel kezdetét vette Jabotinszky közéleti szereplésének egyik legdrámaibb fejezete: a zsidó légió megszervezésének története. A hiedeg fogadtatásra talál, ellenfelei által kalandor-eselekedések minősített gondolat nemokára megváltozott, mert Jabotinszky páratlan szervezőnek, ellenállhatatlan energi agitátornak bizonyult. A Dzsamál passz által Palesztinából elűzött zsidó munkásokból, akik életük célját és verejtékük eredményét voltak kénytelenek elhagyni, Jabotinszky a már akkor legendás hírű Trumpeldor segítségével néhány önkéntes alakulatot szervezett, amelyek Gallipolinál már Dávidlucilag lobogó alatt harcolnak az angolok oldalán.

De Jabotinszky nem elégtette ez ki is London. (Folytatása a 8-ik oldalon)

A zsidó közélet rakkfenéje ...

Egyik közéleti emberünk, akire rabizták, hogy zsidó celra egy alapot gyűjtőn, mondotta el a következőket:

— Még mindig találkozunk olyanokkal, akik nagy vagyonuk mellett siketek, a mai idők jalkiltásaival szemben. Ott ülnek vagyunk mellett és egy életet át kuporgatott, gyűjtött, szerzett vagyonuk minden egyes bantjához ragaszkodnak. De ez az őstűsűn. Mint a gyermek, a csecsemő kortól kezdve, mindent magának akar és nem enged ki kezéből semmiféle csillogó tárgyat, úgy ragaszkodik a felöltött — sőt öreg is. — a maga örök „játékszeréhez”. az aranyhoz. Megértjük ezt az álláspontot, ha a „tisztá és” alapján, minden érzelmetől mentesen, az ember ösztönöletére bázizozzuk fellogásunkat. Megértjük még azt is, akinek tiz, meg talán száz nullója is van és — fel az éhenhalástól.

De azért vagyunk emberek és főleg azért sorsuldózt zsidók, hogy ne éljünk primitív ösztönöletet, hanem gondoljunk emberiesen és főleg zsidó szívvel. Mit ér a zsidó vagyony? Mit ér a hideg arany? Amikor valaki bizonyos vagyoni kezuson túl van, akkor már mindegy, hogy 17 millió lei vagyona van, vagy 21. De még inkább, akinek 76 milliója van vagy 93. A repülőgépből ha kizuhan valaki bizonyos magasságból, mindegy, hogy milyen magasságból esik le, ígyis-ugyis tönkrezúdják a földön.

A gazdag ember, ha lezuhan a vagyony magasságból, mindegy, hogy honnan zuhan, de legálabb, amíg biztonságban van, addig dobja el a „ballasztot”. halha ez fog nyugtani neki olyan erkölcsi „elfőrnnyöt”, amelylyel megmenhetheti életét. S különösen most kell ezt megszűlelni azoknak, akik még mindig a primitív östönber, vagy a csecsemő östönöletével ragaszkodnak a „kincsek”-hez, ami hozhat boldogságot talán nem zsidók-

nak, de zsidóknak bizony csak pillanatnyi gondtalanságot.

Azért mondom ezt — folytatja informátorunk — mert találkozni lehet még mindig gazdagokkal, főleg Oradeán, akik mintha nem is tudnák, hogy mi játszódik le a nagyvilágban. Még mindig a régi kuporgatók és halaspadlak lesznek, amikor a zsidó célokra kérnek tőlük. Mintha megbabonázottak lennének, az aranyborjú illefejtett mániakusai, akik a pénzért mártírhalált is halnának. A pénz „mártírját”. Nem látják, hogy adni kell, mert legalább ez lenne számukra elégtétel és lelki megnyugvás. Nem tudják, képletelnek kinyitni kasszájukat.

Mintha földitöltött látnánk, annak a mondásnak, hogy a szegény ember olyan, mint a halott ember. Nincs elég lelkierejük, hogy a kulcsokat elővegyék. Inkább felfordulni akarja látni az egész zsidóságot, inkább nem élni, inkább barmit is átadni — de a vagyony maradjon.

Holott az fog legkevesébe maradni. Ezért uira azt mondjuk, hogy adjanak azok a szerencsétlen arany-bolondok, mert ma történelmi időköt élünk és a zsidóság önvédelmi küzdelmében, ez az egyetlen „jegyer”.

Adni, hogy ne forduljanak fel intézményeink, adni mindenkor, ha megbízható, önzellen emberek mennek hozzájuk, mert ha ezt nem teszik, akkor a zsidó sors büntető keze elérheti őket. De ugyanakkor azt szeretnénk, hogy a nagy közösség állítsa pellen-gérré őket, közzösítse ki soraiból mindazokat, akik még most is zsugorok és a régi idők szivtelen uszorsáit szimbolizálják.

A sok-sok közéleti nyavalya mellett ez is egyik kiemelkedő tétel, s ezen lehetne legkönnyebben segíteni. Csak egy kis szű kellene hozzá — de a éppen az a „kis szű” hiányzik és ez pótolhatatlan leginkább.

Bíróság elé a zsidókkal — mondja a francia kormány

Jól emlékezünk, amikor Léon Blum volt a francia miniszterelnök, többibben meg-irtuk, hogyha miniszterelnökségének egyes

aszaló rohanásában mégis volt valami megőekelt nyugalom... a kis templom padjai össze-vissza hányva, a „stenderek” a földreboritva és mi ott ültünk a meleg nyári estében a pisálkáló fény mellett, olvastuk, recitáltuk, jajongtuk a szomorú melódiákat...

Megfogom apám reszkető, összezsá-lódott, ráncos, drága kezét és beszéltek hozzá:

— Tudod apám, fáj nekem kimondhatatlanul, hogy most már nem tudsz menni, erős térdekkel, izmos kezembe fogva gyermekkezemet a temetőbe, nagyapám sírjához, ahogy mindig elzarándokoltunk ilyenkor a kora hajnali órákban.

— Nagy-nagy volt a csöndesség ott, a velencei temetőben. Messziről, a szálló-hegy felől nyári szellő suhant és a közeli vasutóállomásról hallani lehetett a teher-vonatok fűtyleit, amint belesivít a nagy csöndességbe, s mintha magamnak mondanám tovább:

— Édesapám ajkán felsírt akkor az emlékező szolozma és utána a tisobeavi vértanu-fohászokat rebegte halkam. S amikor visszafelé jöttünk a temetőből, beszélt a nagy tudósokról, akik örök álmukat alusszák a sírkeri kövei alatt, beszélt nagyapámról és dédapámról, akiket nem ismerlek. Néha pergett egy-egy könnye, amint visszafelé botorkáltunk a

intézkedései halál üténének ki, akkor lesz majd zsidóság a francia közéletben. Nem is kellett jóstehetség hozzá, csak „ismerni kell a zsidó sorsot és az emberiség fenkölt és józan gondolkozását”.

Korunkban már nem is csodabogar számba megy az, hogy bíróság elé állítják azokat, akiket a francia ellenállás összeomlásával vádolnak. Zsidókat, nemzsidókat egy aránt. De kik azok, akik ezt teszik. Pétain és Weygand tábornokok, akik elfelejtették korszerűtleni tenni hadseregüket. Aminthogy de Gaulle tábornokot is in contumaciam halálra ítélték, mert Londonban szervezi a francia ellenállást, holott éppen ez a tábornok irt egy könyvet négy évvel ezelőtt, amelyben megjósolta, hogy a motorizált egységek nélkül a francia hadsereg nem ér semmit.

A német katonaiskolákban tanították könyvét, míg hazájában, az öregek, mint Pétain és Weygand mosolyogtak rajta. Ilyen nagy-szerű előrelátással intézik Wichy-ban a többi ügyeket is. Így vád alá helyezik majd Georg Mandelt (sőt halálos ítéletéről is beszélnek már) meg Maurice Rotschild-ot, Louis Dreyfus bankárt. A sajtóvilágból, Genevizve Tabouis-t André Pertinax-ot, René Lacaresse-t, a Paris Soir kiadóját, Henry de Keryllis-t, Emil Buré-t, a L'Ordre kiadóját, Jos:f Kessel írórt, Rosengard autógyárost, Lavithant, az egyik nagy rádiógyár igazgatóját és még többeket.

Ez a felelősségvadás nem oly egyszerű, mert vagyonekibázzsal is jár és a francia állam többmilliárd franc-hoz jut, ha ezt így folytatja. De hiába, uszni kell a kor aramlattal és ezt dktálja, hogy a „bü-nös”-öket felelősségre kell vonni.

A francia rádió, am'kor a nevéket bemondda, nem felejtette el megjegyezni a

reggeli harmatos fűben és mikorra a templomba értünk, az én gyermeki szívem is megtelt már mélységes fájdalommal.

— Szegény, mennyit szenvedtek, mennyit küzdöttek. Jaj értük, hogy meghaltak és nem járhattak ezen a földön nagyobb boldogságban...

És gyermekszívemben ott sikoltoztak a tisobeavi bánatos melódiák, miközben néztem apámat, akinek halántékaira már a kora ősz hintette dércsilját. Es apám mesélt-mesélt az ösökről, akik egy életet küzdöttek végig pici bolhócstrákhban, hogy életük alkonyára néhány száz forintot gyűjtsenek. Anyátról beszélt, akinek fejére időnek előtte szőtt ezüstöt a gyermekeiért való aggodás és szeretet.

Még fülemben cseng a sírok felett elmondott imák hangja, s összeszorult gyermek-szívem, sajnáltam azokat, akik már ott nyugosznak, az egykori vándorok, a zsidó sors küzdői, akik nem is sejtették akkor, hogy az áhitott boldogabb kor helyett, egy keserűbb és nehezebb következett...

Ujra tisobeavi hangulat következik. Fáradtan botorkálok a mult emlékei között, miközben apám kezét fogom. Most már én fogom az ő kezét és nem ő az onyémot. Itt lélekzik, kőhéscsel kilencven-éves apám. Már nem járhatja a temető

Napoleon meghódította Európát!... De a **SULFAMYL** az egész világot!

zsidóknál, hogy „mielőtt francia lett, a zsidó fajhoz tartozott”. De így van jól. Aki élve — úti a zsidót, aki veszt — úti a zsidót. Ez a zsidógyűlölet gyönyörű és évezredekkel ezelőtt kezdődött és végtelenségig tartó „magasztos” nemzetközisége...

A pesti vásárcsarnok zsidó

árusai

Egyik budapesti zsidó lapból vesszük át a következő hírt:

„Szívesen számolunk be olyan hatóságai intézkedésről, amely megértést jelent a zsidótörvény helyes értelmezése tekintetében. Ezért nem csak az érdekeltek szempontjából helyeselnénk, hogy a csarnoki zsidó árusok bérletének augusztus 1-re történt felmondását félévvel meghosszabbították. Ebben az intézkedésben, mely kétségtelenül az érdekeltek léteérdekéit érinti elsősorban, tekintettel voltak a fogasztás és forgalom érdekeire is, ami már nem zsidó szempont, hanem közérdek is. De mindezekről eltekintve — írja a lap — a zsidótörvénynek semmi esetre sem lehetett az az intenciója, hogy azok a zsidó iparosok és árusok, akik hajnalig éjfélig tartó nehéz küzködéssel és testi munkával alig tudják a létminimumot megkeresni, egyik napról a másikra kenyéreltélenné váljanak. Annakidején az volt a jelszó, hogy a zsidóknak a gazdasági életben aránytalan és túlzott létfoglalását vissza kell szorítani. A csarnoki árusok — legyen szabad ezt a szójtéteket alkalmazni — nem teret foglalnak el, csupán szerény kis helyet. Az iparigazolványuk, melynek alapján ők a csarnokokban és a vásárokon alig néhány négyzetméternyi helyet elfoglalnak, őket arra jogosítja, hogy iparukat mindenütt szabadon és korlátozás nélkül kifejthessék. A vásárcsarnokokban élvezett bérlet jog semmiesetre sem jelent olyan külön haszonhajtót jogosítványt, amely a zsidótörvény értelmében és szellemében a zsidó iparosoktól el volna vonható.”

A cikk ezután megállapítja, hogy néhány száz zsidó existenciája lett meg-

mentve e rendelkezés által és kéri, hogy a vidéki kis helyi piacokról száműzött, végső nyomorba jutott zsidó családok szintén visszatérhessenek kenyérkeresetükhöz, amelyből eddig is csak tengődtek. Az volna jogos és méltányos, ha a zsidótörvény helyes alkalmazásában általánosság válnék a gyakorlat, mely megkíméli a kismembereket a katasztrófától...

Egy kitüntetés fölötti szerény meditáció...

A „Curentul” nemrégiben azt írta, hogy három pontban szűzei le, miként kell megoldani a zsidókérdés leg sürgetőbb programját. Ennek a programnak második pontja így szól: „Ki kell zárni a zsidókat a hadsereg keretéből”. Furcsa volna, ha ezzel kapcsolatosan újra azt írának, hogy a zsidó katonák mindenkor megnyire megállították helyüket, békében és háborúban egyaránt és hány ezren és tizedezren áldozták életüket hazájukért. Ezt nem is hangoztatjuk, mert ezt minden józan és értelmes ember látja és tudja. De mindenesetre meg kell írjuk, hogy amikor a „Curentul” ezt a „minimális” programot felállítja, ugyanakkor levelezőlapot hozott a pósta és ebben a következőket írja egyik előfizetőnk:

— Dávid József, a polgári életben magasabb rangú tisztviselője a Banca Comerciala Romana intézetnek Constanzában. Egy éve katona rangja elev sergent. Egyedül ő kapott most kitüntetést a garnizonban, egy „medalia, ordinul de serviciu credincios”-t, ami azt jelenti, hogy hűséges szolgálataért kitüntették.

Örömmel tölt el bennünket, hogy a jó és megbízható szolgálatot akkor is pártatlanul elismerik, amikor egyes lapok a zsidóknak a hadseregből való kirekesztéséről írnak. Bizonyára nem „protekció” és egyebek miatt jutott ez a kitüntetés Dávid József-nek, hanem amiért megérdemelte. Azt hisszük, hogy a zsidó kötelezettségeljesítés hatalmas csokrában ez is szerény virágocská, amelyet legalább egy ilyen kis megemlékezéssel öntöznek, hogy ne hervadjon el tulhamar...

Mi vagyunk okai?

Egy anekdota járja most, amely valahogy így szól: az utasokkal teli autó elakad az országúton. Az elakadás oka: a rendkívül rossz út. A mezőn közelben dolgozik egy paraszt, kérdik tőle: — mindenféle ilyen rossz az út? Mire a nép gyermeke egykedvűen azt válaszolja: Végig ilyen rossz, a fene a zsidókat...

— Miért a zsidókat? — ennek igazán nem ők az okai, — mondják az utasok. — Nem hinném én sem, de kit lehet szidni, ha nem őket? Másért bezárják az embert...

Igy vagyunk mindennél. Akármilyen akárhonnan a világon történnék, mindenért bennünket okolnak. Nem is mondja helytelenül az az idősebb ur, aki a következőket fejtette ki:

— Ha a világ bizonyos volta abban, hogy az összes zsidók deportálásával, vagy akár más uton való eltüntetésével megoldódna az emberiség minden akut problémája, akkor én mint zsidó is azt mondanám, tegyék velünk, amit akarnak. Először 16 millió ember ne álljon útjában két milliárd ember boldogságának. De hisz azt valaki is ezen a világon, hogyha nem volna zsidó, akkor minden rendben volna? Akkor a tőke és munka megbékülne, akkor nem léteznének többé a fajok harca, mezei harcok és egyebek? Néhány elavult agitátoron kívül senki sincs, aki lenne ebben. Ellenben tudjuk azt, hogy az emberiség nem lenne boldogabb, ha egyetlen zsidó sem volna háztartásuk. Legfeljebb nem volna sehol az a büntetés, akire rá lehetne fogni, hogy még az országút is azért olyan görgyeges, mert — a zsidók is járnak rajta.

Ha nem volna oly tragikus, akkor megoldani lehetne azon, hogy miért tiltják be például Szlovákiában a zsidó vendéglőket. Miért éppen a zsidó vendéglőket? Hát zsidók nem ehelnek többé nyilvános helyen? Vagy a zsidó vendéglők az okai mindennek Szlovákiában?

Szerintünk két betegségnek az okozói nem tudják megtalálni. A rák-ét meg az antiszemitizmusét. Ugy gondoljuk, hogy a rák kórokozóiát meg megtalálhatjuk a tudósok, de a judeophobiaét soha...

hanás, még Frankhon dalos tájairól is és sötét templomok mélyén jeremiási siralmakat zokognak alacsony számolyokon és felzug világszerzte az Ahasverus-tajongás: tovább... tovább...

Hidába ömlik vérszűrtatag a világra, hiába ujjongott néha a világosság diadalnéke... újra fellámadnak a Fáraók, a Hámánok, Torquemadák, és a magas katedrálisok elkergetik a tudósokat, ár-tatlan ifjakat tekete gellőpadokba ültetnek. Kenyéreleonné válnak emberek tízezei és voltak a világon helyek, ahol temetőik sírjaiból is kiásták a aedőseket hiánamódra. Betültek guzsboklúik, máglyára rajták, vándorholokat vágnak és újra felhangzik a „hepp-hepp” a „Juda verrecke”, mint régen, amikor rikoltolták a római teretken: Judea perditat...

A szenvedő Izraelnek könnyei suhogva szállnak, lüszesen repülnek az ózon jeruzsálemi panaszfal felé, mint csillagok raja az éjszakában valami titokzatos szent cél felé. Valahol sir Messias, valahol már gyulhatnak az eljövendő messiási lángok.

Semmivé lesz az a sok átok és szidalom, ami porrá válik majd az a sok bánatlam, amely Isten sűrű népe felé száll... Izrael a tópor talpak alatt, az emberiség megfélemlítője és kizoltója... Ezért a tisebeavi siralom, ezért a szűnni nem akaró könny, ezért a halhatatlan zsidó vándorbot...

Inscris în registrul publicațiilor periodice prin ordonanța No. 9/1938. Dos. No. 805/1938. Tribunalul Bihor, Secția III-a.

Naptár 5400

Péntek: Av 5, augusztus 9.

Szombat: Av 6, aug. 10. שבת חון 3 ברוך

Heli szidra: דברים

Heli halora: חון ישעי

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 7.32

gyertyagyújtás 7.42

Istentisztelet kezdete 7.52

Szombat befejezése 8.49

Kedden, augusztus 13-án: השעה באב בוי

Juda Halévi:

Cion

„Cijon haló szis'ali...”

Dieses Perleuthranenlied Ist die vielberühmte Klage. Die gesungen wird in allen Weltzerstreuten Zelten Jakob's

An den neunten Tag des Monats, Der geheissen Ab dem Jahrestag Von Jerusalems Zerstorung, Durch den Titus Vespasianus

HEINE.

Cion, nem is gondolsz már jaidra, Kik tévelyegnek messze, porba-sárba S délről-északról békét integetnek, Szegény rabok a karjukat kitarva, Illemon lankán nem sir egy a harmat, Mint aki sir tértel, a sok árva. A bánatod, mint busz sakal üvöltöm, De megoáltásod ugy zeng, mint a hárfa.

Bethél, rád vágyom, Máchnájim, Peniel, Istennek trónja, megszentelt hátr-fa, Kapuitok akár a magas égés, S az Ur világot az egész hátrába. Hozzá a nap, hold, csillag fénye gyenge, A lelken az is ide-ideszállna, Hogy szétömljön az áldott vidéken, Mert az Ur lelke áradott reája.

Királyi város, Isten drága széke, Hol szolgál a fényes trónra már ma, Jaj, csak bolyonghatnék egymagamban, Lábam minden zezet-zugot bejárna, Ohol profétáknak megjelent az Isten, Oda rápít a vágyam könnyű szárnya, Bocsnátot kernek a föld parától, A port, a földet, a követ morádná.

Megállanék az ósók sírja mellett, Meregpe néznék én előre-hátra, Hebron sírjánál kullana a könnyem, Fölem jesszűne erők tide sátra, A te porod oly édes, mint a myrrha, A te levegőd mézes, mint az ámbra, És lelkek lengenek feletted a szélben És mézes-édes a fojtód árja.

Itt ténfergnek rongyba, sarn nélkül, Sinatag esernőidél bejárna, Hol rejtgették a fegyverek kincsét S az angyaloknak csillag fényes árnya, Kitépem hajlam, e henge díszit is,

Ido dobom, e roppant sirra hányva, Nem kell az étel, az ital a számnak, Mert országot mar puszták éhkujtája.

Nem kell a napfény könnyező szememnek, Mert a sas husát holló csőre vájja, Jaj, jaj elég, fájdalnak kelyhe mujj el, Keserü mérged ujra-ujra fájna! Ahlút látom s a méreg jobban éget, Ahlút látom s öröm hull a száma, Cion, te szépség, kincsek-kínese, ékkó Téged szomjuhozunk, te drága-drága.

... Ami neked fáj, fáj nekünk ezerszer, S az örömid az életünk örága, Rab gyermekeid epedeznek érted, Kapud felé borul te, aki árva, Nézd, hegyről völgyre terelik a néped, De nem feledte akát köza nyája, Reszketne fojok képenyeg szegélyét S oágyunk oda, ahol nyúlik a palma.

Bábel, Egyiptom mily htu tehozád, Ellant a balaonybirodalmak alma, A lepitád mindörökké elnek, De a pogányok száva pusztá lárma, Királyaid és papjaid nyugodtan Tekintenek a sívó pusztaságba, A te nagyságod mihez is mérjem? A te hírad órok sziklakon ál ma.

Isten választott tégedet lakásul, Boldog, ki benned otthonát találja, Boldog, ki vár és egykoron elér majd, Mikor a hajnal lángol, mint a fáklja, Boldog, ki örönd a te hajnalodnak, Boldog, ki megléte tégedet, az árva, És látja a te eltűnt ifjusagod S veled örül, a karját kitarva...

— Dr Munkácsi Ernő tanulmánya. A pesti izr. hitközség főügyésze, dr Munkácsi Ernő előadást tartott nemrégiben „A zsidók szerepe az európai jogtudományban,” amelyet nyomtatásban is megjelentettek. A könyvből kitérünk az a jelentős szerep, amelyet a zsidóság Európa szellemi kialakulásában vitt. Csaknem minden európai nagyhatalom jogrendszerének, de még alkotmányának uttorói között is ott látjuk a legnagyobb zsidók neveit. A német jogtudományban ugyanugy, mint a fascista Itáliában. A magyar jogrendszer fűccellenítése körül is számos zsidó tudós tevékenykedett. Dr Munkácsi Ernő a tudós alaposasáával és az író megelevenítő erejével teszi az egyébként szakszerű témát élvezetessé.

— Herzl-émlékünnepélyt tartott a budapesti cionista szövetség. Tammuz 20-án ünnepelte a zsidóság Herzl Tivadar halálának fordulóját és az ezévi megemlékezésnek külön jelentőségét ad az a körülmény, hogy ez évben ünnepli a világ zsidósága Herzl Tivadar születésének 80-ik évfordulóját. A Herzl-émléket július hó 25-én, csütörtökön volt a Maayra Cionista Szövetség Herzl terében (Andrássy uton), amelyen az emlékeszédet Bisserliches Mózes, a cionista szövetség elnöke tartotta. Közreműködött még Mandel Lajos főkántor és a Rombach-utcai templom férfikarának énekvezetője.

Szilágyi Zsidó Fiu-internátus

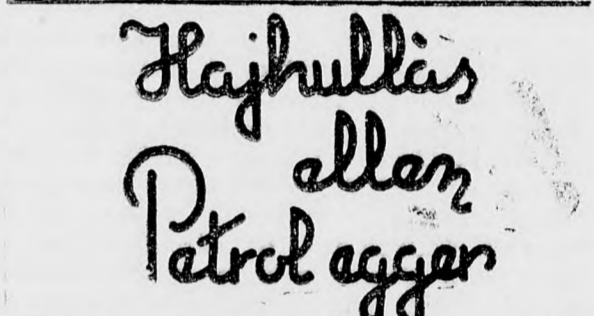
Oradea, str. Delavrancea 17. Telefon 26-80.

Felvez teljes ellátásra mindenfajta középiskolába iratkozó tanulókat az 1940—41 tanévre Orthodox-kóser konyha, higiénikus háló és tanuló-termek. Vailásos és pedagógiai nevelés és felügyelet, bentlakó és bejáró tanároktól vezetett rendszeres előkészítés az iskolai lananyagra

Igazgató: Radó Pál középiskolai tanár.

Az érdekelte szülők forduljanak fenti címhez prospektusért

— Elemezési és önvédelmi intézkedések Palesztinában. (Jeruzsálem) Hogy eleget tehesen a háboru által teremelt követelményeknek, a Vaad Leumi a palesztinai hatóságok sürgős segítségét kérte. A zsidó nemzeti tanács részletes tervekkel dolgozott ki a helyi védelmi és ellátási szükségletekről, amelyeket az ország különböző részeinek bizottságai beleszettek a hatóságokhoz. Így többek között Chefer völgyének képviselői ezeket kérték: anyagot a mezőgazdasági telepek óvóhelyeinek felépítésére, anyagi támogatást a tűzoltóságok felszerelésére, stb. Más kérések a termelő munka folytatásának és fokozásának biztosítására irányulnak a jelenlegi idők követelményeinek megfelelően. A zsidó nemzeti tanács képviselői hangsúlyozták a kormányhatóságok előtt, hogy szükséges fűtőanyagot tartalékolni a földművások számára. Biztosítani a termés elszállítását, valamint hiteket nyújtani velőmáq beszerzésére. A hatóságok ígéretet tettek arra, hogy a kéréseket kedvezően fogja elintézni.

Engedélyezték egy zsidó lap megjelenését Német-Lengyelországban.

Krakó. (Centropa-Press.) A német fennhatóság alá eső lengyel terület zsidóság részére közelebről zsidó újság fog megjelenni. Ez az újság szigoruan a zsidóságot érintő kérdésekkel fog majd foglalkozni. Az újság elsősorban a kivándorlást érdeklő kérdéseket tárgyalja, valamint a zsidókat érdeklő társadalmi és vallási kérdésekkel fog bővebben foglalkozni.

— Az uruguayi zsidóság. A délamerikai Uruguayban körülbelül 30 ezer lelkét számláló zsidó közösség él. A zsidók helyzete ebben az országban kielégítő. Azok a zsidók, akik az utóbbi esztendőknél vándoroltak be, új ipari ágakat teremtek és sikerült beilleszkedniök az ország gazdasági életébe. A nemrégiben teremelt zsidó mezőgazdasági telepítések egyike, a „Tres Arboles” igen nagy számú menekültet fogadott be.

— BUCURESTIBEN lévő jól bevezelt, többéves állandó vevőkörrel rendelkező kis fémipari üzememet (finom lakatossg, prés, nickelőző) eladnám, vagy oradeai (esetleg Bihormegyei) hasonlóval (esetleg más vállalkozás vagy ingatlanal is) elcserélném. Kétszobás, fürdőszobás lakószomsat is átadom esetleg. Leltári érték 300—350.000 lei. Évi biztos jövedelem 240—300.000 lei. Szaktudás nem feltétlenül szükséges. Ajánlatokat „Süggős” jelígre kiadóba kérek.

— Huszonötezer fontot utalt át az amerikai zsidóság a palesztinai építőmunka folytatására. Közvetlenül az első Haifa ellen intézett olasz repülőmadadás után M. M. Ussiskin, a Keren Kajemet elnöke az alábbi táviratot kapta Amerikából: „Ezzel egyidejűleg távirati úton 25 ezer palesztinai fontot utaltunk át nektek az amerikai zsidóság részéről, amely testi üdvözlését tolmácsolja az egész jidusnak. Ez a küldemény, amely egybeesik az Erec Jiszrael ellen intézett első ellenséges támadással, szolgáljon bizonyítékként arról, hogy elhatároztuk, hogy úgyis, mint zsidók, úgyis, mint amerikai polgárok állandó támogatásban fogunk részesíteni benneteket az ország megvédésére irányuló nagy harcban.”

— **Hálókozás.** A reghini (szászrégeni) hitközség elnöke Benkő Sándor hunyt el a napokban. Halála megdöbbentést keltett abban a széles körben, ahol ezt az idealista zsidó közéleti férfit ismerték és szerették. Alig egy évvel ezelőtt vállalta a reghini hitközség elnökségét s ez aránylag rövid idő alatt páratlan lelkeségével új lendületet adott a szászrégeni hitközség belületének. Minden zsidó intézmény meleg pártolót talált benne, aki minden tekintetben, úgy erkölcsi, mint anyagi tekintetben mindent elkövetett, hogy szolgálatot tegyen a zsidó közösségnek. Kedvelt volt a város zsidó és nem-zsidó társadalmában, mert szeretett, tisztán egyéniségét, aldozatosságát és idealizmusát. Temetése örösi részvét mellett folyt le, a társadalom minden rétege képviselve volt és emléket állítani fogják mindazok, akik ismerték, szerették és becsülték.

— **A Jugend Alija úrvében az idekelt tudomására hozzuk a következőket.** A Szochnutól kapott legújabb értesülések szerint az idén Románia és ennek keretében Erdély is nagy luend-alijsa certifikát kvótát kap. Az az erdélyi zsidó érdek tehát, hogy ebből az alkalomból, amikor megfelelő lehetőség nyílik nagyobb számban ifjúsági alijára, ez a rendelkezésünkre bocsátandó certifikát-kvóta igénybe is vessék. A Jugend-alijsa keretében alijázhatnak mindazok a lányok és fiúk, akik legalább a középiskolák nevezetű osztályának elvégzéséről szóló iskolai bizonyítvány felett rendelkeznek. 15 évnél nem fiatalabbak, illetőleg 17 évnél nem idősebbek, a megfelelő és előírt felszerelés felett rendelkeznek, végül pedig szüleik vagy más hozzátartozók vállalják a Jugend-alijsával együttjáró kiadásokat. Az összes érdekelteket felkérjük, hogy a szükséges információk miatt vegezzék fel sürgősen a kapcsolataikat: Officiál: Palestinean Timisoara IV. Bulv. Berthelot 3.

— **A menekültek segélyezése.** A svájci központi zsidó tanács 1939 folyamán 1840 menekült továbbutazását tette lehetővé. A menekültek között számos gyermek is volt. Svájcban még mindig nagyszámú menekült tartózkodik, akik a palesztinai vagy amerikai beutazás engedélyezésére várnak.

Vétkeink miatt...

A zsidó testvérharcok, az egymás sorsa iránti közöny és talán az irigység okozta évezredekkel ezelőtt Jeruzsálem pusztulását. A közöny, a megemérlés, a párta való szakadások mindig baj hoztak egy népre, amelyet a látum ezekkel a hibákkal eleve pusztulásra ítélt.

Vétkeink miatt jötték a tragédiák töviskoszorús népi életünkre. Vétkeink közé tartozik — még napjainkban is — a megemérlés, a közöny, amellyel zsidó sorsközösségünk ügyét fel fogjuk. Hányan vannak közöttünk, akik nem értik meg, amikor a zsidó közösség esdeklő szava szól hozzajuk? Nem értik meg a hívó szót: jöjjetek, tartisunk össze, segítségünk egymásnak, mert azzal magunkon is segítünk.

Vétkeink miatt jön reánk a sok megpróbáltatás és vétkeink között az első, hogy intézményeinket, közösségünk kereteit, de nem utolsó sorban — sajátunkat elhanyagoljuk. Holott a zsidó sajtó az a biznissági szöveg, amelyen át távozni sokszor a felgyülemlett vágy, óhaj, keserűség és a jobb jövőben való bizakodás. Ne hanyagoljuk el a zsidó sajtót, gondoljaitok testvéreink a „Népünk”-re, amely ma veletek együtt küzd és harcol a reményteljesebb jövőért. Ha kötelezettségek áll fenn veletek szemben, adjátok azokat a garancákat, mert sok kis pénz összegyűjtve lehetővé teszi a lap fenntartását, ami nem csupán azoknak érdeke, akik szerkesztik, kiadják, hanem azoknak is, akiknek írják, — az egész zsidó közvéleménynek.

Ne gyarapodjanak vétkeink még ezzel is, elég van már rövidsünkön. Tartisunk össze, adjunk a zsidó közösségnek, töltsük telhetőség s ne feledkezzünk meg a zsidó sajtóról sem, amely nem két államizmot, segélyt, csak azt, ami jár: — a hátralekös előfizetési díjakat. De azt a tőm azonnala kéri mert minden perc késedelem halálra vezet a nagy kárt okozhat...

LAPUNK EVI ELŐFIZETÉSI ÁRAI

BELFÖLDÖN:	
Vállalatok, hitközségek, intézmények, kávéházak, klubok és vendéglők 1000 lei	
Erdélyben	400 lei
Az okiráltságban	500 lei
KÜLFÖLDÖN:	
Jugoszláviában	200 dinár
Magyarországon	25 pengő
Amerikában és a többi tengerentúli államokban	8 dollár

— **Pályázat.** Az orth. izr. Fiúvárház és a vele kapcsolatos Árvagondozó Társaság Olthona a beérkező folyódn megüresedett gondnoki állásra pedagógiai-lag képesített gondnokot keres. Pályázatok kor, családi állapot, képesítés, stb. részletes megjelölésével f. hó 12-ig Deutsch Ignác urhoz, Heller és Deutsch kalapgyár címre nyújthatók be.

Roppant makacs a gyomrom...

idősb. Csiki Márton Cápánlja, u. p. Vlachja, jud. Odorheiu, f. évi március 4-i köszönőlevelét minden kommentár nélkül szőszelint leközzöljük:

„Tekintetes gyógyszerész ur, alulírott tisztelttel kérem, legyen szives két üveg Gastro-D. orvosságot küldeni utánvéttel, mert egy üveggel elhasználtam és bár ugyancsak roppant makacs a gyomrom, hét-nyolc nap van emésztésem, mégis Istennek hála könnyebbé vált velem észre már egy üveg elhasználdása után, remélem ezek után, ha még két üveget elhasználok, a gyomrom teljesen megjavul. Ahol csak tehetem, minden gyomorbetegben szenvedőnek fogom a Gastro-D. orvosságot ajánlani.”

Valóban a Gastro-D. hatása gyomor- és bélzavaroknál, máj- és vesebajoknál, ideges emésztési zavaroknál valódsággal áldás a szenvedőknek, úgy hogy egyáltalán nem lep meg bennünket a betegek és kigyógyultak lelkesedése. Orvosok is ajánlják.

Gastro-D. kapható gyógyszerárakban és drogeriákban, vagy postán megrendelhető 162.— lej utánvéttel Császár E. gyógyszerárban, București, Calea Victoriei 124.

Weisz Jenő levele lapunkhoz

Néha kap egy szerkesztőség olyan levelet, ami olyan, — hogy a régi hasonlattal éljünk, — mint az a tengersepp, amelybe benne van az egész tenger minden sajátossága. Nem is kell sokat magyarázni, csak szóról-szóra közöljük Weisz Jenő leveleit, amely így szól:

— **Tekintettel arra, hogy a mai nappal, bizonyára Önök által is ismert okok miatt, eddigi kenyérkereseti forrásomat elvesztettem, egy öttagú család fenntartásának gondja nem engedi meg, hogy továbbra is előfizetjünk maradjak. Ha anyagi viszonyaim talán megengedik majd, első leszek, ari újra jelentkezni fogok, mint előfizető. A félévi előfizetési hátralekösomat nagyon rövid időn belül megküldöm.**

— **Ezt verző szívvel jelentem be, de a lények rákényszerítenek erre a lépésre, mert hitellebe újságot járattam vagy hozomra — nagy lelkesedéssel, szeretettel nagyobb bűn, mint ez az egyszerű fájó száraz bejelentés. Köszönöm szívből Önöknek mindazt, amit ez az újság a mai nappal közel egy évtizeden át részre me nyújtott. Testvéri üdvözléssel: Weisz Jenő.**

Lapunkhoz intézett, nem a nagy nyilvánosságának szánt levélre csak ennyi a válaszuk:

— **Köszönjük neked ismeretlenül kedves kenyérkereseti zsidó testvér a meleg elismerést. Ugy bucsuzol lapunktól, mint egy tíz éve megszokott, kedves ismerőstől. Ez és a hasonló elismerések adnak erőt nekünk, hogy tovább küzdjünk és harcoljunk kilázott eszméinkért és a szenvedő zsidó sorsközösségért. Hiszszük, hogy öttagú családod kenyérhez fog melőbb jutni, s addig mi küzdő zsidó lap nem adhatunk többet, mint tovább küldjük neked lapunkat abban a reményben, hogy azok, akik lehetik, akiknek van kenyérük, szintén „elkellenség”-nek fogják tartani, ha egy lapot fizetés nélkül járhatnak. Köszönjük és kérünk, olvass csak tovább lapunkat.**

Évezredek óta, a zsidó nép legtragikusabb napja:

Ab hó kilencedike

1. A „KÖNYV-NÉPE” NEM ISMERI SAJÁT TÖRTÉNELMÉT

„Tegnap nem tanítja meg ifjúságát a zsidó történelem. Arról nem is beszélünk, hogy nem-zsidó is-hojákban nem hall a zsidó ifjú egyetlen szót sem a zsidó múltól, hanem azt kell nehezítenyünk, hogy még a zsidó középiskolák tantervében is mostoha szerepet kap dicő történelmünk. De azt is állítjuk, hogy zsidó tudományokban firtas és firtásnak éveket töltött vallásos zsidó ifjúságunk tömegét sem ismerik a zsidó történelemet.

Ha valaki próbát tenne és ilyenkor, legszomorubb hófnapunk idején kikérdezné a borostás álju, megkínzótt arcu, vallásához hűségesen ragaszkodó (templomjáró) testvéreinket, hogy mondjan el mindent, amit a zsidó múltól tud, akkor inkább arra tudna vltározni, hogy mit szabad és nem szabad a vallás előírásai szerint, de viszont alig tud valamit arról, hogy mindez miért van? Viszont ismerünk világiakban művelt zsidókat, akik az angol, francia, német, román és magyar történelemben hallatlanul vezértesek, de amikor a zsidó történelemtől van szó, fölösleges kétségnyissal válaszolnak:

— Oh, arra igazán nem értem rá, hogy azzal is foglalkozzam.

Miféle? meri nem volt sehol vizsgatárgy és az életben „nem volt rá szüksége.” Elvégre az angol magna-charta szóhíshet művelt társaságban, vagy a harminas háború, a francia forradalom, a külfönbűző „békekötések” dátuma fontos érdeklődési téma lehet, de hogy Nebukadnezár király hogyan pusztította el a zsidó népállam létét — nem „szalonképes” kérdés.

Pedig de jó is volna a zsidó tömegeknek, ha a keservek örökben edamennéküthetne a múltba, amelynek voltak véres és voltak dicő napjai is. Ha volna zsidó történelmi perspektívánk, ha ismerünk népünk múltját és volnának megfelelő oknyomozó történelemkönyveink, amelyek mindezt élvezhetően elénk tárják. Sajnos a „könyvek népe” nem fordított elég figyelmet ennek és a jelen szomorú napjaink is jó lenne, ha a „kérdések-feleletek” sokemernyi köteie helyett egy jó és népszerű történelmi könyvet adtak volna a zsidóság kezébe.

Ime, hogy csak egyetlen példát kiragadjunk. Ki ismeri Ab hó 9-ének történetét? A zsidó nép életének egyik legtragikusabb napját. Mi nem tudunk minden hiány pótolni, amit nem jutott el a hiányos nevelés, az iskola, a rabbik, az élet és a realitások iránt oly erősen rezonáló zsidóságnak. De néhány szóban mégis ismertetjük a jeruzsálemi szent-templom pusztulását és ezzel kapcsolatos tragédiát, amely egész történelmi életünkre mélyszagos és tragikus kihatással volt és van napjainkban is.

2. AB HÓ KILENCEDIK NAPJA — A ZSIDÓ TÖRTÉNELEM LEGSZOMORUBB DATUMA

Kétázer pusztult el a zsidó történelem legszomorubb dátuma napján, „Tis-be-av”-nak nevezik, ami nem jelent egyebet, mint dátumot: Ab hó 9-ikét. A „rombolás napjának” is nevezik. Tulajdonképpen így is kellene nevezni. Már ez maga misedo tragikus adottság. Ugyanazon a napon omlott össze kétszer is a zsidó állami lét. Az egyik 2284 évvel, a második 1870 évvel ezelőtt. Az első templomot Nebukadnezár király idején rombolták össze és aztán újra felépítették, de ugyanakkor 400 évvel később Titus jött el a római légiónk éjén és rombolta le a zsidó államiság legfőbb szimbólumát, a templomot, magával az állammal együtt.

III. Nebukadnezár a nagy asszír király volt az első pusztító. Fis és utóda volt Nabopolassar-nak.

Az apja magához vette még életében, hogy uralkodjék vele és egyttiesen számos háborút viseltek. Így a főinciatok ellen és Jojakim zsidó király ellen, aki akkor Judea főbirt uralkodott. A királyt előbb láncok között akarta Babilóniába hurcoltatni, de aztán megváltoztatta elhatározását és otthagyta Judéában. Azzal a kikötéssel, hogy állandóan nagy sarcot kell fizessen neki. De azért számos igen előkelő jeruzsálemi személyiséget hurcolt magával, közöttük Daniel Chunanai-t és Michael-t, akit a kaldeusok tudományával is megismerkedett királyi udvarában. Amikor meghalt, fia Nebukadnezár — Egyiptomból és Judéból, ahol éppen tartózkodott, — hazasietett Babilóniába, de magával vitte a szent templom edényeket, sok más gazdag zsákmánnyal együtt és Belus hályvány templomában helyezte el őket. Ezután néhány szír, moabita és ammonita népet részabadoított Judéara, amely népek az egész országot pusztasággá tették. 3—4 évig tartott ez a népi tragédia, amikor is végül elfoglalták Jeruzsálemet is, magát Jojakim királyt is elfogták, kivégezték, amint azt Jeremiás próféta előre megjósolta.

Nebukadnezár-nak volt egy álma, amelyet Dániel próféta fejtett meg, amiért őt magas tisztiségbe is helyezte. Az ezután következő zsidó király Jojachin fellázadt az elnyomó babilóniak ellen, de lefőrték lázadását és pusztia életéért kellett könyörögnie Nebukadnezárnál. De azért mégis elhurcolta, anyjától, feleségétől udvartartásával együtt a királyt és több, mint tízezer emberét. Ekkor fogták el és hurcolták el Mordechai is, — aki Eszter nagybátyja volt — és Jechezkel prófétát is. Végül összeszedte a hódító az összes arany és ezüst edényeket, amelyeket talált és elvitte azokat. Salamon temploma ki lett rabolva és Jechezka próféta helyére Zidkia került.

3. ZIDKIA PROFETA SZABADSÁGHARCA ÉS MARTYIRIUMA

Kilenc évig volt hű hozzá ez a próféta, amikor a tőbbi legázott népekkel felkelést szított, hogy tedohják magukról ezt az igát és visszanyerjék népi szabadságukat. Ekkor Nebukadnezár király hatalmas sereggel ment Jeruzsálem ellen, de akkor Hophra egyiptomi király segítségére sietett Judának és ezért visszavonult a további harctól. 344 évvel a rendes időszámítás előtt végül mégis meghódította.

Zidkia próféta elmenekült, de elfogták, Nebukadnezár, aki akkoriban a szíriai Riblas-ban állt, maga elé vitette és szemelátára ölette meg gyermekeit, kiszúratta Zidkia szemét, majd láncok között vitette Babilóniába.

Jeremiás próféta bizonyos megkülönböztetésben részesült, a király parancsára viszont a templomot és az egész várost felgyújtották. 14 évig uralkodott még ezután Nebukadnezár, miközben elfoglalta az összes környező országokat és is valamennyi népet úgy járt el, mint a zsidókkal.

4. A MÁSODIK TEMPLOM LEROMBOLÁSA

Vespasian császár fia és utóda volt Titus, aki követelte atyját az uralkodásban. Egyike volt a legzseniáltsabb uralkodóknak, aki valaha is uralkodott Róma felett. A sors eszébe lett Titus, hogy ő legyen a jeruzsálemi szent-templom második elpusztítója. Titus két légióval indult el, hogy csatlakozzon a nagy sereghez. Elkésződött a harc Gellitában, idét ezért adni a zsidóknak, hogy megmondják a dolgot, Josephus volt akkor Gallitában a kormányzó és Titus tudta, hogy kétszíniségét könnyen felhasználhatja saját céljaira. Amikor Vespasian, aki Titus apja volt, császár lett és visszatért Rómába elfoglalt a trónt, akkor egyedül folytatta Titus a harcot Pudeában. A polgári időszámítás 70-ik évében Ab hó

9-ig ostromolta a várat, Nissan 15-től kezdve, amikor felgyulladt a templom és égig érő lánggal hirdette a zsidóság népi tragédiáját.

Titus, amikor később meglátta az elpusztított szent várost, könnyekbe tört ki, annyira sajnálta a zsidó nép őrszemlést. De ez mégsem hatotta meg annyira, hogy ne vigye magával Rómába az arany- és ezüsttárgyakat, a hódítu arany gyertyatartót és a zsidó Törvénykönyvet, amelyeket azután minden nyilvános felvenulásnál maguk előtt vittek. A Törvénykönyv, a város szőnyegével együtt, amelyet a Templomból hurcoltak el, a császári palotába került. Az aranyedények pedig annak az istennőnek templomába, akit a béke megteremtőjének tartottak. Titus atyja halála után mindössze 2 évvel, 2 hónapot és 20 napot uralkodott és tragikus módon távozott az élők sorából.

5. A MULT ÉS JELEN SZOMORU TRAGÉDIAJA

Két templompusztulás a zsidóság sorsfordulatóit jelent. A második sorsdöntő volt, mert mind a mai napig nem volt belőle feltámadás. Elpusztult a zsidó állam, vége lett az önálló népi létnek. Azóta vált minden nép körében, hol becsült, hol megvetett pártává a zsidó. Amíg minden nép tudott magának hazát szerezni, addig a zsidóság még mindig a népek országgyűjtő járja, legfőbbszár kivert kutyaként, szenvedőn és nyomorultan. Ha elgondoljuk, hogy a világ főbirt uralkodó európai népek körülbelül ezer esztendője foglalták el csupán földet, addig a zsidóság csaknem kétezer éve ténferg a világban.

Fel kell jöjjön bennünk a vád és önmecán-golás: miért éppen mi vagyunk a sors és a történelem mostohái? Miért lehettek oly nagyok más népek és mi, akiket „ato bocharoni”-val büszkélkedünk, még mindig a befogadó népek üldözöttéi vagyunk csaknem az egész világon! Miért? — jöjjél fel bennünk, miért mi vagyunk így szerencsétlenek? Hol voltak akkor a gallok, a normannok, a teutonok, amikor mi már fölöslegesen magasabb kultúrával rendelkezünk? Az a nép, amely ezer évre tekinthet vissza az európai történelemben, már mint ós-nép szerepei és amely addig tudja visszavezetni népi családját, az már arisztokrácia a népek egyttésének. Mi, akiknek „kutyabőrre” a népek nemességé-terén a legregibb, viszont kutyául érezzük magunkat, a népek nem mindig és mindenkor nemcs családjában.

6. Nem álmodzunk új templom-építéstről, nem álmodzunk nagy népi jövőről, ahogy a kutyra sem álmodzik másról, mint nyugalmas ól-ról. De legalább az legyen neki, ha jön a tél vihar. Egy kis „ól”, egy kis terület, amely a miénk, ahol mi is tudnánk egy kissé szabadon létekezni, ahol mi is felmelegíthjük fejünket bátran és magasanbanzón! Mi is szeretnénk a magunk tőgén járni, nem arculesapott, kenyérelen, megkínzótt, önértéteől megfosztott páriák-ként, hanem újra mint szabad emberek és egy tömegben élő nép.

Adják vissza nekünk azt a földet, ahonnan Nebukadnezár hurcolt el bennünket Babilóniába, ahonnan Titus vitte el kincseinket és népi létünk utolsó cizkelt. Adják vissza nekünk azt a kicsiny kis területet, hogy ott élhessünk, hogy újra hódolgas leheszünk. Ha tudnánk, hogy a jövő nekünk tartogatja ezt az ajándékot, ha tudnánk, hogy az isteni kegy meg egyszer felvirrad nekünk és visszatérhetünk önként földjére, akkor ez az Ab hó 9-ike, ez a „tis-be-av”, amely nehezebb és szomorubb, mint valaha is volt, nem volna oly nehéz és könnyünk nem csupán azért folyának, mert magunkat siratjuk, hanem csak ösünk martíriumát.

Igy nem tudjuk, hogy kit sirassunk? Az ösük szenvedését, vagy önmagunkat? Ki tud erre választ adni? Csak a Sors, amely talán kegyes is lesz hozzánk... és lesz még nagy vigasság napja, ez a szomorú emléknap, ahogy azt ösünk megfősolják...

— **Bucureştiben a „Népünk” népládnyszámoként kapható a „Modern Kölcsonkönyvtár”-ban, Calea Victoriei 50. (Telefon palotával szemben, szuterén). Valamint a Tutunçerie Albu-nál, str. Lipsceni 19. (Elite kávéházak szemben.)**

Egészségét veszélyeztető Nálhalázt-Grippa-járvány ismét sok betegséget idéz elő. Védekezzen! Használja mosakodásánál állandóan a kellemesen illatosított **Senlaslo fertőtlenítő toalett-szappant, megóvja egészségét!**

Cluj. — A Szomszartományi Megintésviseleők és Kereskedelmi Alkalmazottak szakmai szervezete a munkügyi miniszter 22.658 számú rendelete értelmében a szervezett zsidó vezetőségi tagjait leváltotta. A vonatkozó törvény két vezetőségi tagot érint: Dr. Lobstein Sándort és Kandel Ignácz titkárt. Vegrehajtották a kolozsvári dohánygyárban is a zsidó törvényt. Tíz gyári munkást elbocsátottak.

Tel-Aviv. — Petach Tikva közelében hal-leszt gyérát helyeztek üzembe. Eddig a külföldről importáltak ezt a cikket, amely nagyszámú a tyuktenyésztés szempontjából. A gyár alapításában a Másbír, a Hisztradrut beszerzési szövetkezete is részt vett. — Az Emek-Cheferbeli Gán-Cheferben a „Resco” 25 ház építésébe fogott. A telepen csak-szlovák eredetű zsidók laknak, akiknek egy-egy mezőgazdasági üzeme 800—1000 font beruházást igényel. — A létfenntartás költségei 12.4 százalékkal emelkedtek Palesztinában a háború kitörése óta, egy statisztikai felvétel szerint, amit a Jewish Agency szakosztálya állított össze. A legolcsóbb város Jeruzsálem, ahol 9.4%-os a drágulás, a legdrágább Haifa, ahol 13.3%-kal drágult átlagosan az élelmiszer, a ruházódás, a lakás, az orvosság és az adóterhek. Tel-Aviv, amely a háború kezdő hónapjaiban Palesztina legolcsóbb városa volt, most jóval drágább, mint Jeruzsálem és majdnem egy színvonalon mozog Haifával: 12.8%-os a drágulásának aránya, tehát meghaladja az országos átlagot. — Tel-Aviv statisztikai és gazdasági hivatalának jelentése szerint a város kereskedési nem érzik semmilyen áru hiányát, kivéve a vajot, amelynek beszerzése nehézségekbe ütközik. Ezért az élelmiszeri hivatal rendelkezési korlátozta a vaj fogyasztását. A palesztinai gyarmatú nagykereskedők szerint a vásárlások összege az utóbbi időben csökkent. A közszükségleti cikkek ára változatlan. Csupán a külföldről hozott konzervek ára emelkedett. — A palesztinai kormány rendeltetleg betiltotta a palesztinai árukitvitelt, 1917—1918-ban a zsidó Haifa, amelynek kevesebb lakosa volt, mint Tiberiásnak vagy Safadnak, mintősége 1406 lelket számlált. Közvetlen a világháború után a haifai zsidó közösség rohamosan kezdett fejlődni és 1922-ben már 8745 lélekkel, a város lakosságának 35.5 százalékát tette ki. Ebben az időben más népcsoportok is gyűltek Haifába, úgy, hogy 1931-ben a zsidók csupán 31 és tizedszázalékát képezték a város lakosságának, bár számuk időközben megduplázódott. Ettől kezdve azonban a zsidó elem újból előretört és 1938-ban 54 ezer 118 lélekkel, a 99 ezer lelket számláló lakossággal szemben megszerzi a többséget. — Nyolcvannegy év korában meghalt Tel-Avivban Zalman Dávid Levontin, a legutolsó életben maradt bilisták egyike. Levontin igen aktív szerepet játszott a cionista mozgalomban már abban az időben, amikor a mozgalom az első lépéseket tette az új palesztinai jövőkép megteremtésére. Jaffában térszolgálatot látott, amely később megváltotta R. son Lecion kolónia alapítóját. Amidon Herzl megteremtette a zsidó telepítési bankot, Levontin bízta meg ezen intézmény vezetésével. Levontin egyik alapítótagja volt az angol palesztinai banknak is és ezen a téren jelentős szerepet játszott a települések fejlesztésében, a földmegváltás munkájában, valamint Tel-Aviv alapításának történetében. Az első volt azok között is, akik támogatják Palesztinában a szövetkezeti hitel gondolatát és e gondolat szolgáltatásában több brosurát jelentetett meg. 1856-ban született az oroszországi Ussza helységben. Igen jómodú és tekinthető zsidó család gyermeke volt. Még a déli-oroszországi pogromok előtt meghátrította őt a zsidó nemzeti ujfászlás elismertetése. A „Libanon” című héber folyóiratban kiáltványt intézett a zsidósághoz, amely felszólított, hogy térjen vissza ősei országába. Ő maga 1882-ben telepedett meg Palesztinában. Halálával a cionista mozgalom egyik legérdekesebb egyénisége szállt a sírba.

(Folytatás a 2-ik oldalról)

han fázadhatatlanul dolgozott tovább, hogy katonai alakulatának függetlenségét elismerjék. Energiája minden akadályt elcsépett és végül hivatalosan megalkult a zsidó légítő. Jabotinsky életének legmaradandóbb történelmi eseménye a zsidó légítő megszervezése. A légítőt a palesztinai frontra küldötték és parancsnokai Allenbyvel együtt vonultak be Jeruzsálembe. A háború után a légítőt az angolok felszámolták és ez súlyos csapást jelentett Jabotinsky számára, aki ebben a tényben nemcsak fázadásának eredményét látta megemlékséni, de sértést látott benne a cionizmus egyik centrális gondolata: a palesztinai zsidó hadsereg és katonai kötelezettség gondolata ellen.

Amikor 1920-ban az arabok zavargásokat rendeztek, Jabotinsky megszervezte az önvédelmet. Az angolok tiltott fegyverviselésért 15 évi fázfogásra ítélték. Később megkegyelmeznek neki. Jabotinsky ekkor már óriási népszerűsége tesz szert. A zsidó tömegek a rendíthetetlen cionista harcosát, a büszkét, meg nem alkuvó zsidót látták benne, a nyugtalan zsidót, akiben elismerték, hogy a cionizmus egyik ősenégiója. 1921-től 1923-ig Jabotinsky a cionista végrehajtóbizottság tagjaként tevékenykedik, később azonban ellenszékbe vonul és élesen támadja a hivatalos cionista vezetőséget, melyet érhetetlennek és Angliával szemben túlságosan engedékenynek minősít. A cionista halottal különösképpen szembe fordult Jabotinskyval, akinek főleg a Petjurával kötött megkegyelmezést veti szemébe. Jabotinsky ekkor kilép a Cionista Világszervezetből, ahova azonban rövid idő múlva visszatér. Megalakítja az élesen ellenzéki magatartást tanúsító „aktivista”, vagyis „revizionista” cionista csoportot, amely az egész eddigi cionista politika felülvizsgálását követeli.

A revizionista csoport és a cionista tábor többi része közötti ellentét az idők folyamán mindinkább kimélyülnek és amikor a calaisi revizionista konferencia kimondja, hogy a párt iránti fejelem ebbrevál, mint az általános cionista mozgalom iránti fejelem, úgy látszik, hogy Jabotinsky vezetése alatt álló revizionista párt és a cionista mozgalom között a megértés és az együttműködés hidját véglegesen felégették. Jabotinsky utólagja az 1933. évi prágai kongresszuson vett részt. Nem sokkal később a revizionisták kilépnek a cionista szervezethez és megalkalítják az ujcionista szervezetet. Jabotinsky híveivel együtt fázadhatatlanul agitál, buzditott és igyekezett híveket szerzeni új szervezetének. Felkereste az összes zsidó centrumokat, beszédeket mondott, cikkeket írt, tárgyal, vitakozott. A hatalmas munka felőrlte egészségét. A zsidóság tragikus helyzete miatti gondok Amerikába vezették, ahol egységes zsidó frontot igyekezett összehozni a cionista ügy védelmében. Lelkében a nemzeti megújulás romantikájának egész szépsége élt. Hőszi zsidó volt, akinek gerincességét tisztultabb és magasabbrendű emberiség táplálta. Erdélyi zsidóságának kijutott az a megfeszítettség, hogy kétszer is — 1931-ben és 1938-ban — vendégül üdvözölhette és megismerhette zsidó lelkének magasztos pártosát, szavaival rendkívüli varázssát.

A mai válságos időkben az egész zsidó nép fokozott mértékben fogja érezni a reményesség érelőjének, a nemzeti akaratot istápolójának és lángtelki buzditójának hiányát.

ALADDIN és CONTINENTAL
Petroleum gázlámpák 2000 gyertyafényig
Garantált bel- és külföldi

Petroleumgázlámpázók

Eredeti DAIMON szelvényű lámpák olcsón.

Megjöltek a szabadalmazott **lorta- és kuglófűtők** aragázlókon, petroleumon használhatóak. BÉL mindenféle fűtőre és lámpára. ELEMÉR rádióba, szelvénybe, Villanykörtek.

Aladdin kárpát
Ing. Juhon Ernő Oradea, Avram Iancu 22. Postaépu'et

A talmud örökszeptanításai Ah hó kilencedikéről

A templom Ah hó 9-én gyulladt ki és 10-én már csak csupasz falai maradtak. Amikor javában lángolt, a panok a kulcsokat az ég felé dobta és így kiáltottak fel:
— Visszaadjuk a kulcsokat neked, ott fenn, a magas égben, minthogy megbízhatatlannak bizonyultunk Házaod őrzésében.
Ekkor egy kéz nyúlt ki a felhők közül s átvette a kulcsokat.

A panok a lángok közé vetették megukat. Nem akarták túlnéni a templom pusztulását.

Jeruzsálem elfoglalásával s a templom pusztulásával a zsidóság történelmének egy fontos szakasza lezárult. A zsidó nemzet azonban ennek azonnal nem ébredt tudatára. Benn a városban átlátszó volt a gyász.

A farizeusok százaí tettek fogadalmat arra, hogy többé soha sem esznek húst és nem isznak bort.

Ezeket Rabbi Józsuá felkereste s megkérdezte tőlük:
— Fiám, miért tartózkodtok a bor s a hús élvezetétől?

— Együnk-e húst, amelyből nem kerülhet az oltára áldozat, ígyünk-e bort, amelyből nem áldozhatunk az Ések Urának? — felelték.
— Ha ez tartózkodástok megvárásáza, úgy tartózkodnotok kellene a kenyér, a gyűmölcsfélék s a víz élvezetétől is, mert azokból is kell áldozatot bemutatni — mondotta Rabbi Józsuá. — Én azonban azt hiszem: nem kívánia ezt tőlünk az Ur. Gyászoljatok, hiszen nem-ágyazolni lehetetlen, de ne terheljétek a közösséget olyan áldozatokkal, amelyek a többség képtelenek.

Rabbi Jochánán ben Zakkai, a synhedrion elnöke, még súlyosabb nyilatkozatot tett:
— Ha elpusztult is a templom — mondotta — mutathatók be áldozatok, amelyek kesves fogadattásra találának az Ur színe előtt: Cselekedjétek íó!

... Az országot a pusztulás és a züllés utáira kerül.

A nagy rabbi Eliezer tanította:
— A bölcsék egyenrangusok lettek az írástudókkal, az írástudók a néptanítókkal, a néptanítók a kéznépkel s a kéznép színvonalára végtelenül szállved. Senki sem tanul, senki sem kérdez. Csak az Ur színe vigyáz reánk: s év meg a telics pusztulástól.

Rabbi Józsuá beszélte:
— Amióta a templom elpusztult, nincs nan átok nélkül, a harmat nem válik áldássá s a gyümölcsök nincsen zse többé.

A zsidóság ellenségei azt a következtetést fűzték a város s a templom pusztulásához, hogy ezzel a zsidóság hivatása betelt.

Izrael nagyjai mindenben küzdöttek ez ellen a felőgás ellen.

Ime egy kis történet erről:
Egy pogány megkérdezte Rabbi Józsuát:
— Jeremiásban meg vagyon írva, hogy a panok és a levítők áldozatainak bemutatása sohasem fog megszűnni. Hogyan érítük ezt, Rabbi? Hiszen most lehetetlen áldozatot bemutatása.

— Nem lehetetlen — felelt a bölcs. — És Jeremiás szavai ma is teljes mértékben érvényben vannak. Meg vagyon ugyanis írva Mózesben, hogy a szent könyvekkel való foglalatokozódás egyenlő az áldozattal s meg vagyon írva a zsidótelekben az is, hogy nem áldozatokkal akar az Ur, de fő cselekedetekkel.

A zsidó bölcsök tulnomó többsége magáévá tette ezt a felőgást.

Sőt olyanok is akadnak, akik úgy fogják fel Jeruzsálem pusztulását, mint Isten ajándékát, Izrael fennmaradásának új zálogát.

Rabbi Osáia mondotta:
— Nagy főtéteményben részesítette az Ur Izraelt azzal, hogy fiait szét szórta az egész világban...

Rabbi Eliezer íentlása:
— Izraelnek azért kellett számkivetésbe mennie, hogy a zsidó hitet felvevők száma megsokszorozódjék...

Jó izletes orlő. kóser házikoszl kihordásra is Berger bodegájában
Timisoara IV. Preier 2.

BUN DE IMPRIMAT.
„GRAFICA”, ORADEA

NÉPÜNIK

Főszerkesztő: **Wasserstrom Sándor** ORADEA Felelős szerkesztő: **Leitner Zoltán**

Sabosz Nachamu...

Zsidók, ti csak menjetek előre...

Írta: KISS ARNOLD, Jorabbi

Az ősi szentély pusztulásáról, az Isten-gondolat földretaposásáról pergett a sirató könnyűnk.

Igy pereg ez már évszázadok óta.

És a romballullott eszményeknek halottukból való föltámadását hirdeti telénk mindig új viaszalások szombaitján a pr. felai lángjega.

Igy viaszal ez már évszázadok óta és a Nachamu lilegetése el nem újul gyötört zsidó szivekben sohasem.

Oh, ti verődők, leqnapot-sirató, holnapról-reszkető testvérek, ma még quany-vihoqástól és szitoküvöltéstől körülzuggott othhonaitokban, akik a megszokott drága tájakban gyönyörködtek, bár könnyes szemmel, s ti, hazállanságra kergetett, vándortutakon bolygó idegen halárkapukon kopogtatok, tenegrek éjszakai hullámain a sors bizonytalan sölétibe, akik viszték el-apadt orcájú hitveseiteket és özölt özként remegőtagu gyermeketeiket — nem látjátok-e az elborult égen, a haragos fellegek között elővillanni az örök viaszalás csillagait: Nachamu! Nachamu?!

Gyászra, siralomra van joqotok. Az egyetlen biztos joq, amit soha el nem vetitek tőletek.

Titusz lángok pusztították el a szentélyt. Ollára széltörött, áldozatát kikapagták.

Hát a ti szentélyetek újra meg újra nem homvad-e el?!

A szentély. Az emberi testvériségben való hit. A szentély. Az utolsó páruig kijutó egyenlő joq sértetlenség. A szentély. A lelkek. A lelkek. A gyermeketek ártatlan-hittü lelke, amely a mennyországba a legesőtebb pokolba zuhant olyan hitelen vártlanul? A szentély. A szörnyűség, amelybe beleőrülünk, hogy ártalmat lehettünk a drága, az egyetlen, az édes földnek, amelyből vételett az apánk élet-pora, az édesanyánk loboqó szíve, s amelynek zsidó temető hantjai most mindig szokatlanul könnyes-harmatosak, mert a halott apánknak értünk. A szentély. Hogy hamis szívvel, hamis ajakkal, önző szemmel vérszopói és idegenjei voltunk és vagyunk a röqnek, amelyből kenyerünk terem, holott mi tudjuk, — ha szászor is a szemünkbe röhögnek érte —, hogy amint egy az Istenünk, akít meg nem taqadunk sohasem, máglya izzásban sem, egy a mi szívünk, az Isten maqa qyurta röqből és hűségünk, becsületünk erősebb a halálnál, mert a bölcsölől a siron-tulra is elkísér.

Éq a szentély újra. A megálázottságának, a „hepp-hepp” szidalomnak Titusz-ívei alatt görnyedve vánszorgnak újra. Lán-

teken a tiz iqe koronája, a lelkeitekben a világprófétaq parazsa, s a dalaitokat, a szoltáraitokat viláqqa vitte a halhatatlanság. Minden zsidót el lehet égetni, aqyon lehet vágni, de a zsidósáqot sohasem. Ha az utolsó zsidó is kiveszne a földről, a zsidó gondolat akkor is élne még tovább halhatatlanul. Mert a zsidósáq: egy Isten-ség, egy emberiség, egy testvériség.

Viaszalódjatok... futnak körötőkbtől a riadtak, az özöltek, az új maranusok. Ok se szabadulhatnak. Utánuk szimatol a qyamu, a megvetés. Hadd tussanak, hadd megnekijenek. Lélekbén szászor vissza loqnak zarándokolni az elhagyott zsidó oltárokkhoz, s nem lesz nyugtuk az új oltárok előtt. Ti menjetek előre, akik híven kiltartotok. Nincsen szentebb erő ezen a földön, mint ártatlanul és megdicsölten szenvedni.

Viaszalódjatok... Híqyjétek az eleven, a soha nem szunnyadó Istenben. Híqyjétek az igazság föltámadásában. Híqyjétek a sötét ködök széjocsislásában. Híqyjétek az örök szenvedők igazságának újra elővetelében, híqyjétek az emberi lélek jóságában, a szeretet sírból való föleszmélésében, híqyjétek a prófétaqhirdelte igazságok örökkévalóságában, híqyjétek az örök szépségek varázsában, dalok és qondolatok zengésében-zugásában, híqyjétek a régi, testvériséget hirdető szözatokban, híqyjétek prófétaqk és költők ember-szabadságért liheqő örök énekeiben, fusstak csak tovább a „belyeges szent sereqben” és híqyjétek a zsidó qeniusz sólyomörteben.

Bármerre vezessen is az Isten akaratát: békésebb, igazabb utakra, vagy halálsoqom-pós, özölt ösvényekre, utolsó imánk is az legyen, hogy Isten áldása, Isten viaszsa legyen zsidó népünkön!

A „Porunca Vremii“ még mindég 1.700.000 zsidóról ír

Dacára annak, hogy a kormány meqjelentette a zsidótörvényt, a „Porunca Vremii”, ez a szélsőségesen zsidóellenes új-sáq, amelyet dr Ilie Radulescu szerkeszt, még nem enyhítette azt a hangot, amelyet a zsidósáqgal szemben használt. A románai zsidósáq meqodzódot már ezzel a hanggal szemben, de a „Porunca Vremii” egyik sokat hangoztatott kitétele ellen a legélesebben kell tiltakozzék az itteni zsidósáq.

Ilie Radulescu lequtóbbi cikkében újra azt hangoztatja, hogy Románia lakosságának 10 százalékát teszik a zsidók, összesen 1.700.000 zsidó lakik még mindig itt és Besszarábia és Eszakkukovina elvesztésével a 2.000.000 zsidóból mindössze 300.000 került el más impérium alá. Lehetséges, hogy ott 300.000 zsidó lakott, de az ellen a leghatározottabban tiltakozni kell az ittleqó zsidósáqnak, mintha 1.700.000 volna ma a számunk.

Csodálatos, hogy a leqoqaktabb tudomány ellon követik el a leqótebb hamisi-

tást. Az 1930-as népszámlálás szerint, melyet Sabin Manuila állított össze, meqfelelő apparátus igénybevetelével 768.000 zsidó ittlétét állapította meq. Ebből az elkerült orszáqrészek zsidósáqának levonása után ma nincsen több zsidóia Romániának, mint 480.000 lélek. A „Porunca Vremii” tehát 1.200.000 lélekkel többet mond, ami nem felel meq a valósáqnak. A zsidósáqnak ez ellen tiltakozni kell.

Azt kellene kérti illetékes zsidó ténnyezőknek, hogy hajtssanak véqre most egy szigorú zsidó népszámlálást olyan erőkkel, akikkel szemben Ilie Radulescu is befolyással bír. De objektívek leqyenek és ne részrehajlóq. A zsidósáqnak tiltakozni kell az ellen, hogy néqyszerese nagyobbítják számát minden ok és indok nélkül. Elvégre a zsidótörvény hatálya, akár annyi zsidóra terjed ki, amennyit mi mondunk, akár annyira, amennyit Radulescu mond, véqeredményben teljesen mindegy. De a valósáq ilyen nagymértékű elferdítése igazsáqatlan.